

Zaak 158

Uitspraak inzake een klacht van [a], uitgever van het werk 'België', tegen [b] en [c], auteur respectievelijk uitgever van het werk 'Imagine 3'.

1. Bij brief van 18 oktober 2010 wendt de heer [d] zich namens [a] (hierna te noemen 'klager') tot de Vaste Commissie Plagiaat (hierna te noemen 'VCP') met het volgende. Klager meent dat het werk 'Imagine 3', gecomponeerd door [b] en uitgegeven door [c], gelijkenis vertoont met het door klager uitgegeven werk 'België'. Naar de mening van klager is er sprake van plagiaat.

2. Aan de administratie van Buma/Stemra zijn de volgende gegevens ontleend:

Het werk 'België' is gecomponeerd en van tekst voorzien door [], en [g] en wordt uitgegeven door [e]. Allen zijn deelnemer van Buma/Stemra. Het werk is voor het eerst bij Buma/Stemra bekend op 2 november 1982.

Het werk 'Imagine 3' is gecomponeerd door [b] en wordt uitgegeven door [c], deelnemers van Buma/Stemra.

Het werk is voor het eerst bij Buma/Stemra bekend op 15 september 2009.

3. Voor zover van belang voor de beoordeling van de zaak beschikt de VCP over afschriften van de volgende stukken:

- Documenten uit administratie Buma/Stemra met betrekking tot de werken
- Klacht [] 18 oktober 2010
- Bevestiging waarborgsom gestort
- Brief aan beklaagden (Dhr. [b] en [c]) 26 oktober 2010
- Brief aan klager 26 oktober 2010
- Emailwisseling met [e]
- Brief aan beklaagden 1 november 2010
- Brief [c] 2 november 2010
- Brief Mw. [f] 5 november 2010
- Email aan Mw. [f] 5 november 2010 en 16 november 2010
- Verweer beklaagden met bijlagen (inclusief cd's met opnamen)
- Cd's met opnamen van muziekwerken

4. Klager heeft de op grond van artikel 6 van het Reglement op de behandeling van plagiaatgeschillen tussen deelnemers van Buma en Stemra vereiste waarborgsom van € 1362,- betaald.

5. Voor de behandeling van de zaak was de VCP als volgt samengesteld:

Prof. mr J.H. Spoor, voorzitter
Prof. mr P.B. Hugenholtz, vice-voorzitter
T. Eijk, lid
J. Haanstra, lid
B. van der Linden, lid
W. de Ruiters, lid
B. Zimmermann, lid

6. De zitting werd gehouden op 8 december 2010. Namens klager waren aanwezig:

De heer [d], [a] en de heer [], deskundige.

Namens beklagden waren aanwezig: De heer [b], auteur, de heer [], [c], mevrouw mr [f], advocaat en de heer [], student-stagiair.

7. De VCP verklaart zich bevoegd van de klacht kennis te nemen. De klacht heeft betrekking op een geschil zoals omschreven onder artikel 4 lid 1 onder a van het Reglement op de behandeling van plagiaatgeschillen tussen deelnemers van Buma en Stemra.

8. De klacht wordt als volgt onderbouwd.

Naar aanleiding van de stelling van beklagden dat klager onbevoegd zou zijn, wil klager allereerst opmerken dat de auteurs van het werk 'België' de muziekgaverechten in 1982 aan [e] hebben overgedragen, waarna in 1991 vorenbedoelde rechten in beheer zijn gegeven van [a]. Dit is een zeer gebruikelijke gang van zaken en ook volledig met medeweten van Buma/Stemra geschied.

De heer [g], auteur van het werk 'België', heeft eerder dit jaar gelijkenis geconstateerd tussen voornoemd werk en een muziekwerk dat werd uitgezonden in het nachtelijk Tv-programma 'In Beeld'. Toen uit navraag bleek dat het om het werk 'Imagine 3' van auteur [b] ging, hebben [g] en [b] daarover correspondentie gevoerd, waarna beide partijen een rapport hebben laten opstellen. Daar de conclusies van deze rapporten niet gelijklopend waren, ziet klager zich genoodzaakt om zich tot de VCP te wenden.

Uit de beluistering van beide stukken volgt volgens klager dat de werken gelijkenis vertonen voor wat betreft de muziekstijl (rock), de 'brass-sound' van de melodie en het tempo (BPM 130). Meer opvallend is echter de gelijkenis tussen de melodieën van de werken. In beide werken begint de melodie op de tweede tel waarna de eerste drie noten van de melodielijn gelijk zijn (c-b-g). De melodielijn van het werk 'Imagine 3' wordt vervolgd met de tweede stem van de melodielijn van 'België'. Voorts hebben de thema's in de tweede en de vierde maat hetzelfde syncopisch accent, waarbij op de tweede tel een achtste noot wordt gevolgd door weer een achtste die is overgebonden aan een halve noot. In de vierde maat is op genoemd accent de melodienoot alsmede de harmonie gelijk. De melodielijnen van beide werken bestaan in totaal uit veertien noten; hiervan zijn zeven exact gelijk aan elkaar, zowel voor wat betreft de noten als de ritmiek.

Tenslotte merkt klager op dat de harmonisatie van het werk 'Imagine 3' in zowel de eerste als de tweede helft van maat 4 overeenstemt met die van het werk 'België'.

Dat deze overeenkomsten slechts zijn gebaseerd op het intro van het werk 'België' doet hier volgens klager niet aan af. Dit intro is van groot belang voor het werk 'België' en is mede bepalend voor de herkenbaarheid van het nummer. Voorts is het niet zo dat een intro wegens de korte tijdsduur ervan in het algemeen niet voor auteursrechtelijk bescherming in aanmerking kan komen. Er zijn talloze intro's van muziekwerken te noemen die een eigen geluid en een eigen essentiële melodielijn hebben, hetgeen ook geldt voor het werk 'België'.

Het werk 'België' is een enorme hit geweest in 1982 en wordt nog steeds verkocht alsook veelvuldig gedraaid op radio en televisie, zoals ook is aangetoond door de documenten waarin auteursrechtopbrengsten van recente jaren met betrekking tot het werk zijn vermeld. De kans is dus zeer groot dat [b] het werk heeft gehoord en zich erdoor heeft laten inspireren.

Klager concludeert dat het werk 'Imagine 3' niet had kunnen bestaan zonder het bewuste intro van het werk 'België'. Zodoende is er sprake van auteursrechtinbreuk op het werk 'België'.

Beklaagden voeren in het verweer de volgende argumenten aan.

Allereerst merken beklagden op dat klager [a] niet bevoegd is om deze klacht bij de VCP in te dienen, aangezien het werk 'België' wordt uitgegeven door [e].

De klacht is volgens beklagden slechts gebaseerd op gelijkenis met het muzikale intro van het werk 'België', welk intro geenszins is aan te merken als een zelfstandig muziekwerk. Al evenmin is dit intro aan te merken als een zodanig essentieel, belangrijk of wezenlijk onderdeel van het werk 'België', zoals in het geval van een repeterende 'hook', dat bij onverhoopt te grote gelijkenis met dit intro dit gelijk zou kunnen worden gesteld aan inbreuk op het gehele werk 'België'.

Voorts is bij vergelijking van de werken 'Imagine 3' en het intro van 'België' geen sprake van een auditief overeenstemmende totaalindruk. Er is inderdaad een zekere objectieve gelijkenis, gelegen in enkele zeer korte klanken uitgevoerd door 'het koper' en bestaande uit drie noten, maar de werken vervolgen op totaal verschillende wijze, zowel waar het gaat om het motief van de melodie als om de onderliggende harmonische progressie. De melodische motieven van de werken verschillen voor wat betreft de structuur, toonhoogte en ritmiek, waarbij als opvallend verschil de syncope in het werk 'Imagine 3' moet worden benadrukt.

De werken vertonen dermate veel significante verschillen dat moet worden geconcludeerd dat de auteurs van de werken afwijkende en onafhankelijke compositorische keuzes hebben gemaakt en iedere gelijkenis tussen de werken op toeval berust. Deze conclusie wordt ondersteund door het feit dat componist [b] ten stelligste ontkent aan het werk 'België' te hebben ontleend. Hij is zeer zorgvuldig te werk gegaan en ontkent bewust kennis genomen te hebben van dit werk.

Beklaagden concluderen dat indien er al enige gelijkenis tussen de werken zou bestaan, deze gelijkenis louter op toeval berust en bovendien gelijkenis betreft van verder niet door de Auteurswet beschermde elementen.

9. De VCP overweegt als volgt.

Met betrekking tot het door beklagden opgeworpen bevoegdheidsverweer is de VCP van oordeel dat klager ter zitting aan de hand van bewijsstukken voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat het uitgeverrecht reeds geruime tijd geleden van [e] is overgegaan op [a], waarbij in het midden kan blijven of deze overgang op de juiste wijze aan Buma/Stemra is gemeld c.q. door de administratie van Buma/Stemra is verwerkt. In het midden kan daarom tevens blijven of de strekking van artikel 4 lid 1 van het VCP-reglement wellicht met zich meebrengt dat onder omstandigheden ook een onderneming die deel uitmaakt van hetzelfde concern als de uitgever, en nauw met deze verbonden is, bevoegd is om een klacht in te dienen.

Bij vergelijking van de werken 'België' en 'Imagine 3', heeft de VCP geconstateerd dat er sprake is van een zekere auditieve overeenstemming tussen de werken. Die overeenstemming is met name gelegen in de kop van de melodielijnen van het intro van het werk 'België' en van het werk 'Imagine 3'. In beide werken is sprake van een melodisch motief van twee maten, welk motief in beide werken aanvangt op de tweede tel en waarbij de eerste drie noten gelijk zijn, zowel voor wat betreft de toonhoogte als voor wat betreft de ritmiek. Na genoemde drie noten volgen de onderscheidene motieven echter een ander melodisch en ritmisch patroon.

Daarnaast worden de motieven in de werken op verschillende wijze uitgewerkt. Zo wordt het melodisch motief in de navolgende twee maten van het werk 'België'

herhaald, daar waar in het werk 'Imagine 3' een nieuw motief wordt geïntroduceerd dat afwijkt van het voorgaande. De harmonisatie van genoemde motieven in beide werken vertoont weinig tot geen overeenstemming.

De VCP concludeert dat er weliswaar sprake is van enige gelijkenis tussen de werken, maar dat deze gelijkenis slechts is gelegen in de opeenvolging van drie noten. Aan deze opeenvolging van drie noten ontbreekt echter het voor auteursrechtelijke bescherming vereiste eigen en oorspronkelijk karakter, zodat van auteursrechtinbreuk geen sprake kan zijn.

10. Uitspraak doende

- a. De VCP verklaart de klacht ongegrond en beslist dat het werk 'Imagine 3' geen inbreuk maakt op het werk 'België'.
- b. De VCP veroordeelt de klager tot betaling van € 1362,- , hetgeen een gedeelte van de kosten van behandeling van deze zaak is. Op grond van artikel 11 lid 5 van het VCP-Reglement zal dit bedrag worden verrekend met de door klager gestorte waarborgsom.
- c. De VCP zal deze uitspraak ter beschikking stellen van de directie van Buma en Stemra, opdat deze naar aanleiding van de uitspraak de nodige maatregelen kan treffen en eventueel tot publicatie zal kunnen besluiten.

Aldus gedaan te Hoofddorp op 8 december 2010,

Mr J.H. Spoor
Voorzitter

Mr O. Meijer
Secretaris